

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه‌ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی نتایج استفاده از دگزامتازون تزریقی شده پیش از عمل و

پس از عمل، بر عوارض پس از بی حسی اسپینال در بیماران

جراحی شده برای سنگ شکنی از طریق مجرا (TUL) در

سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

نگارش:

سمانه سادات مرتضوی

استاد راهنما:

دکتر احمد قاضی

استاد مشاور:

دکتر افشان شرقی

شهریور ۱۴۰۲

شماره پایان نامه: ۹۰۵

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تایید می‌نمایم که:

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای بوده و بوسیله **خودم** انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش‌ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مأخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان نامه به طور کامل با اینجانب است.
- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می‌پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدینوسیله **اصال و صحت** نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب، استاد راهنما می‌باشد.

نام و نام خانوادگی استادراهنما

امضا و تاریخ

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده.....
۳	فصل اول مقدمه.....
۴	۱-۱- اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق.....
۷	۱-۲- اهداف پژوهش.....
۷	۱-۲-۱- هدف کلی.....
۷	۱-۲-۲- اهداف اختصاصی.....
۸	۱-۳- سوالات و فرضیات مطالعه.....
۹	۱-۴- تعریف واژه‌ها.....
۱۱	فصل دوم بررسی متون.....
۱۲	۲-۱- بی‌حسی اسپینال.....
۱۲	۲-۲- آناتومی.....
۱۴	۲-۳- فیزیولوژی.....
۱۵	۲-۴- اندیکاسیون‌ها.....
۱۵	۲-۵- کتراندیکاسیون‌ها.....
۱۶	۲-۶- فارماکولوژی.....
۱۷	۲-۷- عوارض جانبی.....

- ۱۷-۲-۷-۱ هیپوتانسیون.....
- ۱۸-۲-۷-۲ لرز.....
- ۲۰-۲-۷-۳ نورو توکسیسیته.....
- ۲۱-۲-۷-۴ سردرد.....
- ۲۲-۲-۷-۵ تهوع و استفراغ.....
- ۲۲-۲-۸ بررسی متون.....
- ۲۶- فصل سوم مواد و روش کار.....
- ۲۷-۳-۱ نوع پژوهش.....
- ۲۷-۳-۲ جامعه آماری، روش نمونه گیری، حجم نمونه.....
- ۲۷-۳-۳ روش گرد آوری اطلاعات.....
- ۲۹-۳-۴ معیارهای ورود به مطالعه.....
- ۲۹-۳-۵ معیار خروج از مطالعه.....
- ۲۹-۳-۶ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری.....
- ۳۰-۳-۷ ملاحظات اخلاقی.....
- ۳۰-۳-۸ جدول متغیرهای مطالعه.....
- ۳۲- فصل چهارم نتایج.....
- ۳۳-۴-۱ سن بیماران در گروه های مورد بررسی.....
- ۳۴-۴-۲ جنسیت بیماران در گروه های مورد بررسی.....

۳۵.....	۴-۳- وزن بیماران در گروه های مورد بررسی
۳۶.....	۴-۴- مصرف سیگار توسط بیماران در گروه های مورد بررسی
۳۷.....	۴-۵- کلاس ASA بیماران در گروه های مورد بررسی
۳۸.....	۴-۶- لرز بعد از عمل در بیماران در گروه های مورد بررسی
۳۹.....	۴-۷- تهوع و استفراغ بعد از عمل در بیماران در گروه های مورد بررسی
۴۰.....	۴-۸- سردرد بعد از عمل در بیماران در گروه های مورد بررسی
۴۴.....	۴-۹- فراوانی تجویز داروهای ضد لرز، ضد تهوع و استفراغ، و ضد سردرد در بیماران
۴۶.....	فصل پنجم بحث
۴۷.....	۵-۱- بحث
۵۲.....	۵-۲- محدودیت های مطالعه
۵۳.....	۵-۳- نتیجه گیری
۵۴.....	۵-۴- پیشنهادات
۵۵.....	۵-۵- ترجمان دانش
۵۶.....	منابع

فهرست جدول‌ها

۱۷	جدول ۱-۲: داروهای بی حسی موضعی.....
۳۰	جدول ۱-۳: متغیرهای مطالعه.....
۳۳	جدول ۱-۴: سن بیماران در گروه های مورد بررسی.....
۳۴	جدول ۲-۴: جنسیت بیماران در گروه های مورد بررسی.....
۳۵	جدول ۳-۴: وزن بیماران در گروه های مورد بررسی.....
۳۶	جدول ۴-۴: مصرف سیگار توسط بیماران در گروه های مورد بررسی.....
۳۷	جدول ۵-۴: کلاس ASA بیماران در گروه های مورد بررسی.....
۳۸	جدول ۶-۴: لرز بعد از عمل در بیماران در گروه های مورد بررسی.....
۳۹	جدول ۷-۴: تهوع و استفراغ بعد از عمل در بیماران در گروه های مورد بررسی.....
	جدول ۸-۴: میانگین و انحراف معیار شدت سردرد بعد از عمل در بیماران سه گروه در
۴۰	فالوآپ‌ها.....
۴۱	جدول ۹-۴: نتایج آزمون Within-Subjects Effects.....
۴۱	جدول ۱۰-۴: نتایج آزمون Between-Subjects Effects.....
۴۳	جدول ۱۱-۴: فراوانی بروز سردرد در گروه های مورد بررسی.....
	جدول ۱۲-۴: فراوانی تجویز داروهای ضد لرز، تهوع/استفراغ، و سردرد در گروه های
۴۴	مورد بررسی.....

فهرست شکل‌ها و نمودارها

- شکل ۱-۲: ساختارهایی که سوزن قبل از رسیدن به CSF از آنها عبور می‌کند..... ۱۳
- نمودار ۱-۴: تغییرات شدت سردرد بیماران در گروه‌های مورد بررسی در زمان‌های
- فالوآپ بعد از عمل..... ۴۲

فهرست علائم اختصاری

TUL: Transurethral Lithotripsy

CSF: Cerebrospinal fluid

ICP: Intracranial pressure

SVR: Systemic vascular resistance

CO: Cardiac output

DNA: Deoxyribonucleic acid

PDPH: Postdural puncture headache

LP: Lumbar Puncture

PONV: Postoperative nausea and vomiting

ASA: American Society of Anesthesiologists

VAS: Visual Analogue Scale

SPSS: Statistical Package for Social Sciences

بررسی نتایج استفاده از دگزامتازون تزریق شده پیش از عمل و پس از عمل بر عوارض پس از بی حسی اسپینال در بیماران جراحی شده برای سنگ شکنی از طریق مجرا (TUL) در سالهای ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

چکیده

زمینه: علی رغم مزایای متعدد بی حسی اسپینال اما این روش نیز بدون عارضه نمی باشد و عوارضی همچون لرز، تهوع و استفراغ، و سردرد را به دنبال دارد. عدم کنترل مناسب این عوارض باعث ناراحتی بیمار شده و بر رضایت بیمار از عمل، کیفیت زندگی، و عملکرد فردی وی تاثیر می گذارد.

هدف: تعیین تاثیر دگزامتازون بر عوارض پس از بی حسی اسپینال در بیماران جراحی شده برای سنگ شکنی از طریق مجرا

مواد و روش کار: این مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی بود که با هدف بررسی نتایج استفاده از دگزامتازون تزریق شده پیش و پس از عمل بر عوارض پس از بی حسی اسپینال در بیماران جراحی شده برای سنگ شکنی از طریق مجرا انجام گرفت. مطالعه شامل ۱۳۵ بیمار در قالب سه گروه ۴۵ نفری بود: گروه اول دریافت کننده دگزامتازون ۸ mg پیش از عمل، گروه دوم دریافت کننده دگزامتازون ۸ mg پس از عمل، و گروه سوم که دگزامتازون دریافت نکرده بودند (گروه کنترل). از بیماران در ارتباط با سردرد، لرز، تهوع و استفراغ در ریکاوری و سردرد در ۲ ساعت پس از عمل، ۲۴ ساعت پس از عمل، و ۴۸ ساعت پس از عمل سوال می شد. با تکمیل اطلاعات، داده های همه بیماران وارد کامپیوتر شده و در محیط نرم افزار spss نسخه ۲۵ و با توجه به اهداف تعیین شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: بیماران سه گروه تفاوت معناداری از لحاظ متغیرهای سن ($P=0/456$)، جنس ($P=0/746$)، وزن ($P=0/303$)، استعمال سیگار ($P=0/407$)، و کلاس ASA ($P=0/557$) نداشتند در حالی که یک تفاوت آماری معنادار بین سه گروه از لحاظ لرز بعد از عمل تهوع و استفراغ بعد از عمل ($P=0/034$)، و شدت سردرد بعد از عمل ($P=0/038$) وجود داشت.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که در بیماران جراحی سنگ شکنی از طریق مجرا تحت بی حسی اسپینال، تجویز دگزامتازون ۸ میلی گرم در هر دو روش پیش یا پس از عمل در مقایسه با گروه کنترل با کاهش قابل توجه عوارض بعد از عمل شامل لرز، تهوع/استفراغ، و سردرد همراه بود. علاوه بر این مشاهده شد که به طور کلی تجویز پیش یا پس از عمل دگزامتازون تفاوت معناداری با یکدیگر از لحاظ میزان تاثیر بر لرز، تهوع/استفراغ، و سردرد بعد از عمل نداشتند و میزان تاثیر این دو روش بر کاهش عوارض فوق تقریباً مشابه یکدیگر بود.

کلمات کلیدی: بی حسی اسپینال، دگزامتازون، سنگ شکنی از طریق مجرا.